

Obec Kublov

267 41 Kublov 199, okr. Beroun

tel., fax 311585102

E-mail: obec@kublov.cz, www.kublov.cz

JAK POSTUPOVAT PŘI ODSTRAŇOVÁNÍ AZBESTOVÝCH MATERIÁLŮ Z HLEDISKA STAVEBNÍHO ZÁKONA

UPOZORNĚNÍ PRO STAVEBNÍKY při údržbě a opravě budov, při stavebních úpravách domů, bytů, rekonstrukcích bytových jader, demolicích staveb a tam, kde může vznikat **STAVEBNÍ A DEMOLIČNÍ ODPAD S OBSAHEM AZBESTU**

- Které menší stavby, udržovací práce, úpravy apod. **nepodléhají** nebo **podléhají ohlášení stavebnímu úřadu podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)**, je definováno v § 103 a § 104 citovaného stavebního zákona.
- Ohlášení však vždy podléhají stavby, udržovací práce a úpravy, **kdy může docházet k negativnímu ovlivnění zdraví osob, požární bezpečnosti, stability apod.**, což jsou také případy, kdy **bude docházet k manipulaci s azbestovými stavebními materiály, prvky a azbestovými odpady.**
- Ve smyslu § 128 nového stavebního zákona je **odstraňování staveb** nutno ohlašovat stavebnímu úřadu, který rozhodne o dalším postupu (např. nutnost vydat povolení k odstranění stavby nebo naopak). Vlastník stavby odpovídá za to, že **stavba bude odborně odstraněna stavebním podnikatelem**. V případě demoličních prací, které nevyžadují povolení stavebního úřadu, může vlastník objektu provést práce **svépomocí** za předpokladu, že zajistí provádění stavebního dozoru. **U staveb, v nichž je přítomen azbest, je nutno zajistit provádění stavebního dozoru osobou, která má oprávnění pro odborné vedení provádění stavby podle zvláštního právního předpisu (autorizovaný inženýr nebo technik).**
- Každý, kdo provádí práce spojené se vznikem stavebních a demoličních odpadů, se stává **původcem těchto odpadů**. Předáním odpadů např. firmě, která zajišťuje realizaci stavebních úprav, se stává **původcem odpadů tato firma** (na základě smlouvy o provedení prací).
- Projednávání a schvalování činností, spojených s nakládáním s nebezpečnými azbestovými odpady, spadá podle citovaného zákona č. 185/2001 Sb. do kompetence odboru životního prostředí příslušných obcí s rozšířenou působností.

HLAVNÍ ZÁSADY PŘI PROVÁDĚNÍ STAVEBNÍCH PRACÍ A ODSTRAŇOVÁNÍ AZBESTOVÝCH MATERIÁLŮ Z HLEDISKA OCHRANY ZDRAVÍ LIDÍ

- Odstranění stavebních materiálů s obsahem azbestu by měla provádět **renomovaná firma**, která zaručí **řádný a bezpečný technologický postup demontáže** nebezpečných stavebních materiálů a prvků a následné předání vzniklých azbestových odpadů k bezpečnému **odstranění**.

- Musí být voleny takové technologické postupy, jimiž bude možné **předejít uvolňování azbestu** do ovzduší.
- Azbest a materiály, které jej obsahují, by měly být bezpečně **odstraněny před prováděním prací**.
- Odpady a materiály obsahující azbest musí být **sbírány a odstraňovány** z místa svého původu (pracoviště) v **utěsněných obalech** označených nápisem upozorňujícím na obsah azbestu.
- Prostor, kde dochází k odstraňování částí stavby s obsahem azbestu nebo stavby celé, musí být vymezen tzv. „**kontrolovaným pásmem**“, v němž je nutno dodržovat **režimová opatření**, tedy nesmí se zde jíst, pít, kouřit (pro tyto účely musí být vyčleněno místo, které není kontaminováno azbestem).
- Při odstraňování částí staveb, které jsou z azbestových materiálů nebo obsahují jako součást azbest, je nezbytné již **od prvního kontaktu** s takovými materiály **dbát na důsledné zabránění vdechnutí a zabránění kontaminace ovzduší a okolního prostředí azbestem a azbestovým prachem**. Pracovníci v „kontrolovaném pásmu“ musí být vybaveni maskou s filtrem nebo polomaskou, ochranným oděvem (kombinéza), rukavicemi, obuví. Z prostředí, kde dochází k demontáži azbestových částí nebo je nakládáno s azbestovými odpady, **nesmí docházet k úniku prachu do okolního nechráněného prostředí**. Použité ochranné oděvy se musí přepravovat např. do čistírny nebo prádelny v uzavřených obalech (kontejnerech).
- **Odborné firmy odstraňující azbest** ze staveb jsou povinny takové **práce ohlašovat 30 dní před jejich zahájením** místně příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví - tj. **Krajské hygienické stanici Stč. kraje** podle § 41 **zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů**, ve znění pozdějších předpisů. Náležitosti takového hlášení stanoví § 5 **vyhlášky č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli**.
- Požadavky na ochranu zdraví lidí při nakládání s azbestem, včetně odpadů obsahujících azbest, jsou obsaženy v § 21 **Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci**, ve znění pozdějších předpisů, a předpisech souvisejících (požadavky na kontrolované pásmo jsou uvedeny v § 17 odst. 7 NV).
- Dodržením požadavku tohoto NV a podmínek § 5 vyhlášky 432/2003 Sb. jsou vytvořeny předpoklady k ochraně osob, které tyto práce provádějí, ale i jiných osob, přítomných na pracovišti a v blízkosti pracoviště.
- **Od novelizace zákona 258/2000 Sb., provedené zákonem č. 392/2005 Sb. již tato povinnost hlášení není vyžadována, jde-li o práce s ojedinělou a krátkodobou expozicí azbestu**. Definice těchto prací je uvedena v § 2 **vyhlášky č. 394/2006 Sb., kterou se stanoví práce s ojedinělou a krátkodobou expozicí azbestu a postup při určení ojedinělé a krátkodobé expozice těchto prací** (jde o práce například

prováděné zřídka po dobu kratší než 4 hodiny za směnu, v rozsahu menším než 8 pracovních týdnů v roce, práce údržbářské, nedestruktivní odstraňování materiálu obsahujících azbest, kontrola ovzduší, odebírání vzorku a podobně). Úprava vychází ze Zákonníku práce.

- **Při jakékoliv manipulaci** s azbestovými materiály v budovách a při jejich demontáži (zejména neodborně prováděné) se mnohonásobně **zvyšuje únik azbestových vláken do prostředí**. Proti rozvířování nebezpečných azbestových vláken do prostředí musí být učiněna vždy příslušná opatření. Snížit prašnost lze prostým **vlhčením demontovaných materiálů vodou**. Jsou známy a používány také technologické postupy, kdy azbestové stavební materiály jsou před demontáží opatřeny **nástřikem polymerními hmotami a speciálními enkapsulačními přípravky**, které vytvoří na povrchu nepropustnou vrstvu bránící oddělování azbestových vláken a jejich úniku do ovzduší.
- Odpady s obsahem azbestu musí jejich **původce zařadit** dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění, a vyhlášky č. 93/2016 Sb. **(o katalogu odpadů) do kategorie, skupiny, podskupiny a druhu (katalogové číslo)**.
- Odpady s obsahem azbestu musí být **okamžitě baleny do neprodyšných obalů nebo uloženy do utěsněných nádob či kontejnerů a označeny. Takto zabezpečené odpady musí být následně odvezeny** do zařízení pro nakládání s odpady, které je určeno k jejich **sběru nebo odstranění** a je provozováno oprávněnou osobou.
- Odpady s obsahem azbestu je možné **odstraňovat (likvidovat) pouze v zařízeních k tomu určených**, za podmínek stanovených § 35 a §§ souvisejících zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, dále § 17a) vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění, a vyhlášky č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadu na skládky a jejich využití na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.
- Občané nebo firmy mohou předávat azbestové odpady např. **do sběrných dvorů odpadů**, které mají povoleno takové odpady přijímat a mají tyto odpady uvedeny v platném provozním řádu (při vstupu do každého sběrného dvora odpadů je obvykle vyvěšena tabule s údaji, které obsahují označení provozovatele sběrného dvora odpadů, jeho adresu, vedoucího pracovníka a také seznam odpadů, které je možné do takového zařízení přijmout). **Zásadní podmínkou však je, že azbestové odpady musí být předány v neprodyšném utěsněném obalu nebo uzavřeném kontejneru (nádobě) s řádným označením** (je to podmínka, která je obvykle uvedena v Provozních řádech zařízení pro sběr nebo odstraňování azbestových odpadů). Provozovatelé sběrných dvorů odpadů následně zajistí předání azbestových odpadů jiným „oprávněným osobám“ (např. provozovatelům skládek odpadu), které zajistí jejich bezpečné odstranění.
- Azbestové odpady je možné odstraňovat na některých skládkách skupiny S-00 = skládka „ostatních“ odpadů kategorie S-001, S-002, S-003 v souladu se schváleným Provozním řádem a podmínkami uvedenými v rozhodnutí příslušného orgánu životního prostředí při udělení souhlasu s provozem takového zařízení na odstraňování odpadů, ale také na skládkách „nebezpečných“ odpadů = S-N0.

- **Místo na skládkách**, kde je azbestový odpad ukládán, musí **být ihned zahrnuto inertním materiálem** (materiál pro technické úpravy skládek) a provozovatel skládky musí místo uložení azbestových odpadů **označit a tento údaj zaznamenat do situačního plánu** skládky (součást provozního řádu)! Podrobné podmínky jsou předmětem citované vyhlášky č. 294/2005 Sb.

Souhrn:

STRUČNÁ ORIENTACE PRO PRAXI

- Před prováděním stavebních úprav domů, bytů, bytových jader apod. se doporučuje tuto věc projednat s místně příslušným **stavebním úřadem** obce s rozšířenou působností.
- **Odborná firma**, která bude provádět demoliční a stavební práce, musí zajistit **bezpečné odstranění** odpadu s azbestem.
- Je nutno dbát na to, aby bylo **zabráněno rozptýlování prachu s obsahem azbestu do okolí**. **Azbestové stavební materiály** musí být při demontáži a bouracích pracích **přínejmenším vlhčeny**. Do okolního prostředí se **nesmí dostávat vzduch kontaminovaný azbestovým prachem**. **Odpady musí být ihned po svém vzniku neprodyšně zabaleny a utěsněny** a odvezeny do zařízení, které je určeno k jejich sběru nebo odstranění (likvidaci).
- V prostorech, kde je manipulováno s azbestovými stavebními prvky a odpady je nutno chránit sebe a členy rodiny i okolí před pobytem v prostředí, které je kontaminováno prachem s obsahem azbestu. Důležité je provést po stavebních úpravách **důkladný úklid všech prostorů od prachu mokrou cestou**. *S použitými úklidovými pomůckami - např. hadry apod. je třeba nakládat obdobně jako s azbestovými odpady. Doporučuje se po použití je ještě neprodyšně obalit a zajistit jejich bezpečné odstranění, zaprášené oděvy musí být uloženy v obalu a následně vyčištěny mokrou cestou.*
- Je možné nechat **ověřit kvalitu ovzduší v prostorech**, kde bylo manipulováno s azbestem nebo azbestovými odpady, odbornou akreditovanou laboratoří nebo obdobným pracovištěm za účelem ověření, zda jsou dodrženy **hygienické limity** pro azbestová a minerální vlákna, stanovené **vyhláškou MZ č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí obytných místností některých staveb**. Limit pro azbestová a minerální vlákna o průměru menším než 3 µm, délce vlákna rovné nebo delší než 5 µm, poměru „délka : průměr“ vlákna větším než 3 : 1 je 1000 vláken/m³.

Je nutno však upozornit, že touto vyhláškou je stanoven hygienický limit pro azbestová a minerální vlákna pouze pro vnitřní prostředí obytných místností staveb zařízení pro výchovu a vzdělávání, vysokých škol, škol v přírodě, staveb pro zotavovací akce, staveb zdravotnických zařízení léčebné preventivní péče, ústavů sociální péče, ubytovacích zařízení, staveb pro obchod a staveb pro shromažďování většího počtu osob.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY VZTAHUJÍCÍ SE K NAKLÁDÁNÍ S AZBESTOVÝMI ODPADY

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a prováděcí vyhlášky

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- **Vyhláška MŽP č. 93/20016 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů.**
- **Vyhláška MŽP č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Vyhláška MŽP a MZ č. 94/2016 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Vyhláška MŽP č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadu na skládky a jejich využití na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (platná od 5. srpna 2005).**
- **Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů**
- **Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Vyhláška MZ č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli.**
- **Vyhláška MZ č. 394/2006 Sb., kterou se stanoví práce s ojedinělou a krátkodobou expozicí azbestu a postup při určení ojedinělé a krátkodobé expozice těchto prací (ze dne 24. července 2006.).**
- **Vyhláška MZ č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytočných místností některých staveb (příloha č. 2 - tabulka limitních hodinových koncentrací chemických ukazatelů a prachu).**
- **Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce**
- **Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci).**

Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb. a pozdějších předpisů.